

12.06.2023

Asia/2

§ 395

V 16.8.2023, Valtuutettu Titta Hiltusen aloite taloudellisesti saavutettavammasta kuntoutuspsykoterapiasta helsinkiläisille

HEL 2023-000790 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Pöydällepanoehdotus: Elisa Gebhard

Kannattaja: Tuomas Rantanen

äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Pöydälle

Jaa-äännet: 3

Jussi Halla-aho, Sari Sarkomaa, Juhana Vartiainen

Ei-äännet: 12

Paavo Arhinmäki, Elisa Gebhard, Titta Hiltunen, Anniina Iskanus, Kasper Kivistö, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Nasima Razmyar, Daniel Sazonov, Anni Sinnemäki, Maarit Vierunen, Ozan Yanar

Kaupunginhallitus hyväksyi Elisa Gebhardin pöydällepanoehdotuksen äänin 3 - 12.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Titta Hiltusen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Titta Hiltunen ja 24 muuta valtuutettua esittävät aloitteesaan selvityksiä koskien Kelan kuntoutuspsykoterapiaa. Valtuutetut esittävät, että

- Selvitetään kuinka moni kaupunkilainen jää vaille tarvitsemaansa Kelan kuntoutuspsykoterapiaa sen vuoksi, ettei heillä ole varaa maksaa siihen vaadittavia omakustannusosuuksia.
- Selvitetään keinoja, joilla korvata pienituloisille helsinkiläisille Kelan kuntoutuspsykoterapian omavastuuosuudet ja terapeuttien tutustumiskäynnit.
- Selvitetään, miten voidaan tukea pienituloisia saamaan kuntoutuspsykoterapiaa varten tarvittavan B-lausunnon psykiatrinen konsultaatio ja miten kaupunkilaisten olisi nykyistä paremmin mahdollista saada konsultaatio ja lausunto kaupungin omien palveluiden kautta.

Ensisijainen vastuu mielenterveyspalveluiden järjestämisestä on julkisella terveydenhuollolla. Kelan kuntoutuspsykoterapia on yksi kuntoutusmenetelmä ja osa asiakkaan kokonaishoitoa. Kelan järjestämän kuntoutuksen tehtävänä on täydentää tarkoituksenmukaisella tavalla julkisia palveluita. Tarpeenmukainen psykoterapeuttinen hoito on keskeisellä sijalla jo asiakkaan alkuvaiheen hoidossa, josta päävastuun kantaa julkinen terveydenhuolto.

Psykoterapiaa voi saada julkisen terveydenhuollon kautta esimerkiksi palvelusetelillä, yksityisiltä psykoterapeuteilta itse maksamalla tai Kelan tukemana. Kelan tukemaan kuntoutuspsykoterapiaan tarvittavaan psykiatrian erikoislääkärin arvioon pääsee perustasolta nopeasti. Myös silloin kun Kelan työ- ja opiskelukykyyn keskittyvän kuntoutuspsykoterapian korvaamisen edellytykset täyttyisivät, kuntoutuspsykoterapian tarpeessa olevan asiakkaan tarvittava kuntoutus voidaan joutua toteuttamaan julkisten mielenterveyspalveluiden piirissä, jos esimerkiksi asiakkaan taloudellinen tilanne ei mahdollista omavastuuosuuden maksamista, eikä asiakas ole oikeutettu Kelan toimeentulotukeen. Tämän vuoksi Helsingissä on kiinnitetty erityistä huomiota julkisen terveydenhuollon mielenterveyspalvelujen toimivuuteen.

Kelalla ei ole tietoa siitä, kuinka moni jättää hakeutumatta psykoterapiaan, vaikka sitä olisi suositeltu. Näin ollen Kela ei voi ottaa kantaa myöskään siihen, miksi asiakas ei hakeudu psykoterapiaan. Helsingillä ei ole edellytyksiä tehdä selvitystä psykoterapioiden käytöstä. Tällä hetkellä suurimpana haasteena psykoterapiaan hakeutuvan asiakkaan

12.06.2023

Asia/2

näkökulmasta on ensisijaisesti se, että psykoterapeutteja ei ole saatavilla riittävästi tarpeeseen nähden.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen rahoitus muodostuu valtiolta saatavasta yleiskatteellisesta rahoituksesta. Valtiovarainministeriön kohdentaman talousarvion lisäksi toimiala saa tuloja asiakasmaksutuloista ja valtionkorvauksista. Kaikki sosiaali- ja terveyshuollon, pelastustoimen ja HUS-yhtymän menot ja kustannuksia kasvattavat muutokset on kyettävä rahoittamaan edellä mainitulla rahoituksella. Mahdolliset lisäkohdennukset on katettava sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen valtionrahoituksen kokonaisuuden sisältä. Erillisiä terapia-maksusubventioita ei voida toteuttaa.

Asiasta on saatu sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan lausunto. Esitys on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 ja 4 momentin mukaan kaupunginhallitus vastaa aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut vähintään 25 valtuutettua, ja esittää sen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Titta Hiltusen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 05.06.2023 § 368

HEL 2023-000790 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

05.06.2023 Pöydälle

12.06.2023

Asia/2

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Minja Koskelan ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta 09.05.2023 § 90

HEL 2023-000790 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Titta Hiltusen ja 24 muun valtuutetun valtuustoaloitteesta, joka koskee kuntoutuspsykoterapian saatavuutta:

”Aloitteessa esitetään, että Helsingin kaupunki selvittää, kuinka moni kaupunkilainen jää vaille tarvitsemaansa Kelan kuntoutuspsykoterapiaa sen vuoksi, ettei heillä ole varaa maksaa siihen vaadittavia omakustannusosuuksia. Tämän lisäksi aloitteessa esitetään, että Helsinki selvittää keinoja, joilla subventoida pienituloisille omavastuuosuudet ja terapeuttien tutustumiskäynnit sekä sitä, miten voidaan tukea pienituloisia saamaan B-lausuntoon tarvittava psykiatrin konsultaatio ja miten sen saisi nykyistä paremmin kaupungin omien palvelujen kautta.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta toteaa, että ensisijainen vastuu mielenterveyspalveluiden järjestämisestä on julkisella terveydenhuollolla. Työ- ja opiskelukykyä edistävä ja parantava Kelan kuntoutuspsykoterapia on yksi kuntoutusmenetelmä ja osa asiakkaan kokonaishoitoa. Kelan järjestämän kuntoutuksen tehtävänä on täydentää tarkoituksenmukaisella tavalla julkisia palveluita. Tarpeenmukainen psykoterapeuttinen hoito on keskeisellä sijalla jo asiakkaan alkuvaiheen hoidossa, josta päävastuun kantaa julkinen terveydenhuolto.

Ennen kuntoutuspsykoterapiasuosituksen laatimista asiakkaalla tulee toteutua vähintään kolmen kuukauden asianmukainen alkuvaiheen hoito. Hoidon aikana terveydenhuollossa arvioidaan, onko Kelan kuntoutuspsykoterapia oikea-aikainen ja tarkoituksenmukainen kuntoutusmuoto asiakkaan kokonaistilanne huomioiden. Osalle asiakkaista riittää lyhyempi psykoterapia, mutta osa tarvitsee Kelan tukeman kuntoutuspsykoterapian.

Kelan tukeman kuntoutuspsykoterapian tarpeen arviointi on perusteellinen prosessi, johon sisältyy muun muassa diagnostisia tutkimuksia, päihdearvio sekä henkilöhistorian, nykytilan ja aiempien hoitojen ja niistä hyötymisen kartoitus. Tämän lisäksi arvioidaan asiakkaan valmiuksia psykoterapeuttiseen työskentelyyn, psykoterapian oikea-aikaisuutta, hoidon tavoitteita, lääkityksen tarvetta ja työkykyä.

Myös silloin kun Kelan työ- ja opiskelukykyyn keskittyvän kuntoutuspsykoterapian korvaamisen edellytykset täyttyisivät, kuntoutuspsykoterapian tarpeessa olevan asiakkaan tarvittava kuntoutus voidaan joutua toteuttamaan julkisten mielenterveyspalveluiden piirissä, jos esimerkiksi asiakkaan taloudellinen tilanne ei mahdollista omavastuuosuuden maksamista, eikä asiakas ole oikeutettu Kelan toimeentulotukeen. Tämän vuoksi Helsingissä on kiinnitetty erityistä huomiota julkisen terveydenhuollon mielenterveyspalvelujen toimivuuteen.

Helsingin terveyspalveluissa mielenterveyshäiriöiden hoito on porrastettu ja hoito alkaa heti asiakkaan hakeutuessa palveluihin. Tarjolla on muun muassa Käypä hoito -suositusten mukaista ohjattua omahoitoa, lyhytterapiaa, nettiterapiaa (HUS), perheterapeuttista työskentelyä, ryhmäterapiaa ja seksuaaliterapiaa. Työntekijöitä on koulutettu laajasti erilaisten psykoterapeuttisten interventioiden käyttöön. Tarvittaessa myös HUS psykiatrian hoitovalikoima ja kolmannen sektorin monipuoliset tukimuodot ovat räätälöitävissä asiakkaan hoitokokonaisuuteen. Lyhytpsykoterapiaa ja kuntoutuspsykoterapiaa saa palvelusetelillä. Kelan tukemaan kuntoutuspsykoterapiaan tarvittavaan psykiatrian erikoislääkärin arvioon pääsee perustasolta nopeasti.

Helsingin kaupungin lisäksi myös HUS, yksityissektori, työterveyshuolto ja Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö ohjaavat asiakkaitaan Kelan tukemaan psykoterapiaan. Kelalla ei ole tietoa siitä, kuinka moni jättää hakeutumatta psykoterapiaan, vaikka sitä olisi suositeltu. Näin ollen Kela ei voi ottaa kantaa myöskään siihen, miksi asiakas ei hakeudu psykoterapiaan. Helsingillä ei ole edellytyksiä tehdä selvitystä psykoterapioiden käytöstä. Erillisiä terapiamaksusubventioita ei voida toteuttaa. Tällä hetkellä suurimpana haasteena psykoterapiaan hakeutuvan asiakkaan näkökulmasta on ensisijaisesti se, että psykoterapeutteja ei ole saatavilla riittävästi tarpeeseen nähden.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen rahoitus muodostuu valtiolta saatavasta yleiskatteellisesta rahoituksesta. Valtiovarainministeriön kohdentaman talousarvion lisäksi toimiala saa tuloja asiakasmaksutuloista ja valtionkorvauksista. Kaikki sosiaali- ja terveyshuollon, pelastustoimen ja HUS-kuntayhtymän menot ja kustannuksia kasvattavat muutokset on kyettävä rahoittamaan edellä mainitulla rahoituksella.

Mahdolliset lisäkohtennukset on katettava sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen valtionrahoituksen kokonaisuuden sisältä.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Psykoteraapiaa voi saada julkisen terveydenhuollon kautta esimerkiksi palvelusetelillä, yksityisiltä psykoterapeuteilta itse maksamalla tai Kelan tukemana. Asiakkaan hoito suunnitellaan yksilöllisesti huomioiden asiakkaan tarpeet, psykososiaalinen tilanne, vaikuttavaksi osoitetut hoitomuodot ja muut tukitoimet.”

Käsittely

09.05.2023 Ehdotuksen mukaan

Asiassa tehtiin seuraava palautusehdotus:

Palautusehdotus 1:

Jäsen Meri Valkama: Palautetaan esitys valmisteluun siten, että kaupunki selvittää, kuinka yleistä tarvittavaa kuntoutusta vaille jääminen on tapauksissa, joissa lähete kuntoutuspsykoteraapiaan on tehty julkisten palveluiden (Helsinki/HUS) kautta.

Kannattaja: jäsen Sinikka Vepsä

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan lausunto syntyi seuraavan äänestyksen tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Palautusehdotus 1 (jäsen Meri Valkama)

Jaa-äännet: 9

Pentti Arajärvi, Maaret Castrén, Kati Juva, Laura Korpinen, Seija Muurinen, Matti Niiranen, Mikko Paunio, Daniel Sazonov, Oula Silvennoinen

Ei-äännet: 2

Meri Valkama, Sinikka Vepsä

Tyhjä: 1

Touko Niinimäki

Poissa: 1

Eva Biaudet

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 9 - 2 (poissa 1 ja tyhjä 1).

12.06.2023

Asia/2

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta antoi esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon.

25.04.2023 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Mikko Tamminen, psykiatria- ja päihdepalvelujen johtaja, puhelin: 310 58655
mikko.tamminen(a)hel.fi